

Työttömien toiminnan monet kasvot;

Vaikeuksia ja valmiuksia riittää Tampereenkin alueella

Tampereen työttömien tiedotustoimikunta perustettiin vuonna 1976. Jos jotain kokemuksista oppii, niin ainakin kaksi on ylitse muiden: työttömien mukaanvetäminen on paljon vaikeampaa kuin työttömyyden luominen tähän maahan. Ja toiseksi: aina on tapahtunut kun toiminnalla on ollut aktiivisia vetäjiä.

Nikkarin Matti, aikanaan Lokomolta saneerattu metallimies suuttui irtisanomisestaan siinä määrin, että alkoi vetomieheksi. Matin aikana Tampereen alueen työttömien työ – ja itse työttömyys – alkoi näkyä ja kuulua. Tuon ajan näyttävimpiin tempauksiin kuului osallistuminen Rukkasmarssiin. Tampereeltäkin tallusteli kottikärryjä Helsinkiin työntäen toistakymmentä työtöntä. Mukana oli myös nuori yksinhuoltajaäiti, joka rukkasten lisäksi työnsi Helsinkiin kaksi lastaan vauvuissa.

Jo Nikkarin Matin ”kaudella” alkoi pitkä kamppailu maakaasuputken vetämiseksi Pirkanmaalle asti. Tämä kysymys on ollut työttömien toimeentuloturvan parantamisen lisäksi yksi keskeisimpiä kamppailukohteita jo vuosia.

No, Matti lähti opiskelemaan ulkomaille. Syntyi tyhjiä ja toiminta heikkeni, kunnes...

Topi astui remmiin

Rakennustyöläinen Toivo Koivisto Tampereen Härmälästä on ehtinyt omalla kohtalollaan ilmentää tiivistetysti suomalaisen vanhan perustyöläisen elämänrataa. Topi on käynyt Ruotsissa monet työmaat, kierrellyt kymmenet raksamestat, vähän aikaa työtä, taas työttömyyttä. Hän on ollut aktiivinen järjestöihminen niin ay-sektorilla kuin mm. rauhanpuolustajien työssä.

Työttömien tiedotustoimikunnan vetäjäksi Topi joutui vuoden 1981 lopussa. Lyhyetkin rakennuskeikat olivat harventueet, sitten loppuneet. Topi oli tyypillinen pitkäikäistyötön.

”Hiljaa ei aiota olla”

Työttömien toiminta elpyi.

Aukeaman kuvat: Tampereen työttömien nälkälakosta syksyllä 1982. Kuvat: Veikko Koivusalo

Topi sanoi useassa yhteydessä, että työttömyys on sellainen juttu, että hiljaa siitä ei olla.

Hiljaisuutta tällä alueella riittää liian kanssa niiden keskuudessa, jotka työttömyyttä aiheuttavat – kapitalistit – ja niiden, joiden pitäisi tehdä jotain työpaikkojen säilyttämiseksi ja työttömyyden uhriksi joutuneiden hädänalaisen aseman parantamiseksi.

Eikä sitten oltu hiljaa. Kerran, viimeisessä räntäsateessa 20 hengen kulke marssii Tampereen työvoimatoimistosta Keskustorille. Ei ollut paljon väkeä. ”Mutta ei kanssa lannistuta... ei ole kuule työttömän helppo lähteä kadulle näyttämään mihin on joutunut... ja tän varaan ne voit herrat perkele laskeekin”, Topi sanoi.

Ja oli päättänyt, että jo jumalauta tässä maassa pitää työttömyyden kasvot nähdä sellaisena kuin ne on tilastoissa olemassa. ”Joka keskiviikko kokoonnutaan seiskan toimistossa... siellä kuulee monelaisista kohtaloa... ei kai se niin voi olla, että me työttömät vaan keskenämme vaihdetaan mielipiteitä ja kokemuksia...” Topi mietti.

Nälkälakko

Tiedustelutoimikunta ryhtyi monen mielestä epätoivoa ilmentävään yritykseen: nälkälakkoon.

Viisi työtöntä toteutti aikensa. Tampereen Keskustorille ilmestyi eräänä lokakuun aamuna, pimeässä ja sateessa, asuntovaunu, jonka kadunpuoleista kylkeä koristi paljonpuhuva tekstitetty kangas ”Nälkälakko”.

Ohikulkijat ihmettelivät, epäilivät... yöksivaunu siirrettiin pois. Yöt vietettiin Keskustalon kerhuhuoneessa, syömättä, aamuviideltä taas takaisin. Yöllä tehtiin seuraavan päivän lenkkiä, joka päivälle omansa.

Vaunun kylkeen ilmestyi joka päivä uusi luku. Nälkälakko 2. päivä... 3:s, 4:s, 5. päivä... Ihmiset alkoivat kiinnostua. Ihmiset alkoivat hätääntyä... ette kai te kuitenkaan syömättä... eikös se ole vaan bluffia...

6. päivä, seitsemäs. Nuoret ihmiset väsyivät, mutta jatkavat, ihmisiä, sähköitä alkaa virrata, asuntovaunusta alkaa tulla Tampereen ydinkeskustan sydän, ihmiset unohtavat talouspolitiikan kirkuva vastalause.

Kahdeksas, yhdeksäs päivä. Lakkolaiset ovat nälkynöksissä. He eivät vain ole syömättä vaan tekevät pyöreitä päiviä lentolehtisten

Kaasua Tampereelle!

Maakaasuputki Pirkanmaalle! Näin kuuluu tiiviinä työttömien pitkäaikainen vaatimus hallitukselle ja Tampereen kaupungin johdolle. Tämä on myös alueen kymmenien ammattiosastojen, kansalaisjärjestöjen ja eri poliittisten suuntien järjestöjen vaatimus.

Lisäksi pontta maakaasuliike sai muutama vuosi sitten, kun kaupungin isät kaavailivat kivihiilellä käyvän kaukolämpövoimalan rakentamista Epi-länharjun kupeeseen länsi-Tampereelle. Lähinnä alueen asukkaiden toimesta perustettiin kansalaistoimikunta, joka ryhtyi ajamaan maakaasuvaihtoehtoa.

Pian kaupungin virkamiehet alkoivat perääntyä kivihiilivaihtoehdosta. Kivihiilen ympäristöhaitat ovat sellaisia, että Tampere joutuisi outoon valoon, jos se samaan aikaan ryhtyisi kivihiilen käyttöön lisääväksi kun kansainväliset suositukset edellyttävät rikkipäästöjen huomattavaa vähentämistä.

Kivihiilen sijaan virkamiehet kallistuivat turvevaihtoehdon kannalle. Maakaasu ei lömmittänyt heidän ajatuksiaan, puhumattakaan tamperelaisten

kodeista ja teollisuudesta.

Kansalaisliike on ollut kuitenkin sitkeä. Maakaasuvaihtoehdon puolesta puhuu paitsi sen ylivoimaiset ominaisuudet ympäristöystävällisimpänä energiamuotona, myös sen käyttöhöppöisyys ja ennen muuta sen oston lisäämiseen liittyvät työllisyysnäkökohdat.

Kauppa tasapainoon

Neuvostoliiton kauppa on pitkään ollut Suomelle huomattavan ylijäämäinen Neuvostoliiton taholta on jo toistuvasti korostettu neuvostotouonin tason nostamisen tärkeyttä vientitason säilyttämiseksi.

Pirkanmaan talousalueella kaikki sen merkittävimmät teollisuudenhaarat käyvät huomattavaa Neuvostoliiton kauppaa.

Paperi- ja metalliteollisuudessa Neuvostoliiton viennin osuus koko viennistä on suuressa yrityksissä 25-50 prosenttiin. Tekstiili- ja vaate-teollisuudessa on vieläkin suurempi. Jalkineiteollisuudelle Neuvostoliiton vienti on elinehto.

Työttömät kaasusta

Pitkällä tähtäyksellä maakaasuputki merkitsee siis, jos ei välittömästi uusia työpaikkoja, niin kuitenkin työllisyyden ja työpaikkojen pysyvyyttä, jota ei Tampereella pitäisi aliarvioida. Täällä on nimittäin vajaassa 10 vuodessa menetetty jo noin 7000 teollista työpaikkaa.

Viime kuukausien aikana yksistään on annettu ilmoitukset kokonaisten tehtaiden lopettamisista joiden yhteydessä menee noin 1200 työpaikkaa.

Kaasua Tampereelle, sanovat myös Tampereen työttömät.

kanssa, vastaavat vähitellen heräävän lehdistön ja yleisradion toimittajien kysymyksiin.

Työpaikoilta alkaa tulla tukea. Esiintyy mielenosoituslakkoja. Pidetään torikokous. Työpaikat keräävät talousellista tukea työttömien toiminnalle.

Kymmenes, yhdestoista päivä... ettekö te jo lopeta. "Ei olla vielä satu tarpeeksi... jotain on tässä maassa tapahtuttava työpaikkojen luomiseksi", lakkolaiset vastaavat. SKDL:n eduskuntaryhmältä, SAK:n kd-toimitsijoilta tulee tukea.

Ulkomaankauppaministeri Laine vieraillee esitelmöimässä läheisellä Suomalaisella klubilla... sinne rynnätään... herra ministeri... milloin saadaan maakaasuputki Tampereelle?"

Kahdestoista, kolmastoista lakkopäivä. Sadoittain ihmisiä on jättänyt tervehdyksensä asuntovaunun vieraskirjaan. Lakkolaisten terveys horjuu, väsymys on siemätön.

Neljätoista päivä, tori-kokemus asuntovaunun edustalla, Koiviston Topi pitää elämänsä vaikuttavimman puheen: "Näiden neljätoista päivän aikana Suomessa on sadoilla lounailla puhuttupaljon ja kauniisti työllisyyden parantamisen tärkeydestä..."

mutta mitä tulee tapahtumaan... me ollaan ihmiset oltu 14 päivää syömättä... neljätoista päivää toverit, se on perkeleen paljon... ryhtykää rohkeammin tappelmaan hyvät ihmiset, ei anneta potkia itseämme..."

Nälkälakko päättyi. Itkut purkaantuivat, tuli uni ja huomisen epä tietoisuus.

Topi lähtee, Rainer tulee

Ei saanut Koiviston Topi Tampereelta töitä. Helsinkiin piti mennä. Sieltä on jotain löytynyt. Kävi niinkuin joskus ennen, tiedustoitukunnan työ lamaan. Sitten astui remmin päähän Rainer Sydänmäki, joka sai toiminnan taas nousuun.

Niinpä kokoonnutaan jälleen keskiviikkoin Metalli 7:n tiloissa. Joka viikko, klo 13.00 alkaen.

Viime syksynä on järjestetty tenttilaisuudet kansanedustajille ja pariin kertaan hernekeittokelut Koskipuistossa.

Työn painopiste on ollut kampaailussa maakaasun saamiseksi Tampereen alueelle. Asiassa on liikehdelyt lähetystöjen muodossa ja keskustelutilaisuuksia suunnitellen.

Toimintaan ovat ter-

vetulleita kaikki työttömät. Tämä sanottakoon, vaikka vetäjät kokemuksesta tietävät, että mukaantulolle on suuria kynnyksiä. Mutta kertokaan joku muu ratkaisu tässä nyt.

Lasse K. Tampere

Tamperelaiset kulttuurityöntekijät tukevat työttömien kampaailua

Työttömyyden korkea aste ja työttömien oman toiminnan kasvu, näkyvyys, on ravistellut myös maamme edistyksellisten taiteilijoiden omaatuntoa; taiteilijoiden keskuudessa on viritelty toimintamuotoja, joilla tullaisiin työttömien kampaailua.

Toimintamuotoihin ovat kuuluneet vetoomukset SAK:lle osallistumiset ja esiintymiset työttömien tilaisuuksissa sekä mm. Tampereella paikallisen KTL:n yhdistyksen järjestämä tukikonsertti työttömien tiedustoitukunnan työn tukemiseksi. Konsertti pidettiin Tampereella vuoden -83 toukokuun 9. päivä. Puhdas tuotto, noin 2000 markkaa meni lyhentämättömänä työttömien työn järjestämiseen.

KTL:n yhdistys piti vuosikokouksensa Tampereella maaliskuun 17. päivä. Toimintasuunnitelmaan kirjattiin jälleen tukikonsertin pitäminen. Ajankohta on toukokuussa. Näin kertoo yhdistyksen puheenjohtaja Risto Tanner:

En minä usko, että taiteilijat toimillaan suoraan työttömien luomiseen tai säilyttämiseen pystyvät. Olennaista on se, että tukitoimillamme osoitamme mieleemme sitä välinpää-

mättömyyttä vastaan, mikä tässä maassa työttömyyden aiheuttamiin ongelmiin yksilön kohdalla vallitsee, hän kertoo.

Työttömyys on rikeä ihmisoikeuden loukkaus, ihminen jätetään ongelman kanssa yksin, sysätään ulkopuolelle. Me taiteilijat haluamme nostaa ihmisen korkealle, innostaa häntä taistelemaan ja kehittymään. Ymmärrämme tämän työn tätä kautta. Niinkuin myös sen, että toiminta työttömien järjestämiseksi kampaailuun vaatii myös rahaa. Työttömyysavustuksista ei paljon toimintarahastoja kartutella, Tanner, Tampereen musiikkiopiston opettaja ja tunnettu saksofonisti sanoo.